

Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Düzeyleri Açısından Karşılaştırılması

Comparison of Lifelong Learning Levels of Faculty of Health Sciences Students

Selin DEMİRBAĞ¹, Nesrin ŞEN CELASİN², Duygu KARAARSLAN³, Dilek ERGİN⁴

ÖZ

Bu araştırma, Sağlık Bilimleri Fakültesi (SBF) öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme düzeylerini belirleyerek bazı tanımlayıcı özellikler ile ilişkisini incelemek amacıyla yapıldı. Araştırma, SBF Hemşirelik, Ebelik, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (FTR) ve Sosyal Hizmet bölümlerinde öğrenim gören toplam 1520 öğrenci ile Mart-Haziran 2019 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Araştırmada, “Öğrenci Tanıtım Formu” ve “Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği (YBÖÖ)” kullanıldı. Veriler, tanımlayıcı ve temel istatistikler yöntemleri ile değerlendirildi. Araştırmaya katılan öğrencilerin; %78,4’ünün kadın, %51,4’ünün 20 yaş ve altı yaşta, %99,2’sinin bekar olduğu bulundu. Araştırmada, Hemşirelik bölümü öğrencilerin YBÖÖ puan ortalamaları 55,79±9,57, Ebelik bölümü öğrencilerin YBÖÖ puan ortalamaları 55,82±10,33, FTR bölümü öğrencilerin YBÖÖ puan ortalamaları 53,06±9,20 ve Sosyal Hizmet bölümü öğrencilerin YBÖÖ puan ortalamaları 56,48±8,21’dir. SBF öğrencilerinin cinsiyeti ve öğrenim gördükleri bölümleri ile YBÖÖ puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptandı ($p<0,05$). Ebelik ve FTR bölümü öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri ile YBÖÖ puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlendi ($p<0,05$).

SBF öğrencilerinin YBÖÖ düzeylerinin yüksek olduğu bulundu. Ancak erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre YBÖÖ düzeylerinin daha düşük, FTR bölümü öğrencilerinin YBÖÖ düzeylerinin ise en düşük olduğu sonucuna ulaşıldı.

Anahtar kelimeler: Öğrenci, Sağlık, Yaşam Boyu Öğrenme

ABSTRACT

The research was carried out to determine the relationship with some descriptive characteristics by determining the lifelong learning levels of the students of the Faculty of Health Sciences (FHS). The research was conducted between March-June 2019 with a total of 1520 students studying in the Nursing, Midwifery, Physiotherapy and Rehabilitation (PTR) and Social Work departments of the FHS. In the research “Student Presentation Form” and “Lifelong Learning Scale (LLS)” were used. The data obtained were evaluated with descriptive and basic statistics methods. It was found that 78.4% of the students included in the research were women, 51.4% were 20 years and younger and 99.2% was single. LLS scores of the nursing students in the research were 55.79±9.57, LLS scores of midwifery students were 55.82±10.33, LLS scores of PTR students were 53.06±9.20 and LLS scores of social work students were 56.48±8.21. As a result of the analyzes, it was found that the difference between the gender and the departments of the FHS students and their mean scores of LLS was statistically significant ($p<0.05$). It was found that the difference between midwifery and FTR student’s grade levels and their means cores of LLS was statistically significant ($p<0.05$).

FHS students were found to have high LLL levels. However, it was concluded that the LLL levels of male students were lower than the female students, while the LLL levels of the FTR students were the lowest.

Keywords: Student, Health, Lifelong Learning

Bu araştırma, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Sağlık Bilimleri Etik Kurulundan onay (Tarih: 01/08/2018; Sayı: 20.478.486-050.04.04) ve araştırmanın yürütüldüğü kurumdaki Yazılı Kurum İzni alınarak gerçekleştirilmiştir.

¹ Arş. Gör., Selin DEMİRBAĞ, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, selin.demirbag.cbu@gmail.com, ORCID:0000-0002-4606-5171

² Dr. Öğr. Üyesi, Nesrin ŞEN CELASİN, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, nessen_72@yahoo.com, ORCID:0000-0001-5130-0335

³ Arş. Gör. Dr., Duygu KARAARSLAN, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, duygun8686@hotmail.com, ORCID:0000-0001-5583-2638

⁴ Prof. Dr., Dilek ERGİN, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, dilekergin.cbu@gmail.com, ORCID:0000-0001-6451-0278

İletişim / Corresponding Author:
e-posta/e-mail:

Selin DEMİRBAĞ
selin.demirbag.cbu@gmail.com

Geliş Tarihi / Received: 11.02.2020
Kabul Tarihi/Accepted: 03.03.2022

GİRİŞ

Yaşam Boyu Öğrenme (YBÖ), bireyin doğduğu andan itibaren ölümüne kadar geçen süre içerisinde öğrenmek için gerçekleştirdiği tüm aktivitelerdir. YBÖ, bireysel, toplumsal, sosyal ve iş hayatı alanlarında bireyin bilgi, beceri, tutum ve yetilerini geliştirmesi hedefiyle gerçekleşen, örgün veya yaygın öğrenmenin süreklilik sağlanarak ve doğal süreçlerle yapılan öğrenme faaliyetlerini kapsamaktadır.¹

Birey, sürekli olarak kendini yenileme ve geliştirme isteğindedir.² Bu istek sonucunda ortaya çıkan YBÖ kavramı Grundtvig tarafından 1800'lü yıllarda ilk olarak ortaya atılmıştır. Fakat YBÖ kavramının temellerini Comenius'un söylemleri oluşturmaktadır.³

YBÖ kavramı, UNESCO Eğitim Enstitüsü tarafından tekrardan gündeme getirilmiştir.⁴ 1990'ların başından beri Avrupa Birliği (AB), YBÖ kavramını eğitim alanının ayrılmaz bir parçası olarak ifade etmiştir.⁵ YBÖ, sadece formal alanlarda bireyin bilgi, beceri ve yeteneklerini sürekli geliştirmek amacıyla gerçekleştirdiği etkinlikleri değil, aynı zamanda informal olarak devam ettirdiği öğrenme etkinliklerini de içermektedir.⁶ Bireylerin YBÖ konusundaki yeterliliğinin izlemi ve değerlendirilmesi için Avrupa Birliği Komisyonu 8 temel yeterlilik alanı belirlemiştir. Bunlar: 1-Anadilde iletişim, 2-Yabancı dilde iletişim, 3-Matematik-Fen ve Teknoloji ile ilgili yeterlilikler, 4-Dijital alanda yeterlilik, 5-Öğrenmeyi öğrenmek, 6-Sosyal ve yurttaşlık yeterliliği, 7-Girişim ve girişimcilik anlayışı, 8-Kültürel bilinç ve ifade yeterliliğidir.^{7,8} Türkiye'de ise "Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi" (MEGEP) tarafından 2007 yılında YBÖ Politika Belgesi hazırlanmıştır. YBÖ bildirisi altı temel mesaj içermektedir. Bunlar; 1-Tüm bireyler için yeni beceriler, 2-İnsan kaynakları alanına daha çok yatırım, 3-Öğretme-öğrenme alanında yenilik, 4-Öğrenmenin önemsenmesi, 5-Rehberlik ve danışmanlığın yeniden değerlendirilmesi, 6-Öğrenmenin eve daha yakın hale getirilmesidir.⁹ Türkiye'de de 2009 yılında, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından "Hayat Boyu Öğrenme Stratejisi Belgesi"

oluşturulmuştur. Bu belge ile YBÖ'nin önemi, erişimi, izlemi ve geliştirilmesi konuları ele alınarak, bireylere bilgi, beceri, tutum ve yeteneklerini iyileştirebilecekleri öğrenmenin yer aldığı çeşitli ortamlar sunulmaya çalışılmıştır.¹⁰

YBÖ, insanın hayatını idame ettirebilmesi için ihtiyacı olan temel becerileri edinmesini desteklemektedir. YBÖ kavramının yaygınlaşması ve informal alanlarda gerçekleştirilmeye çalışılması ile insana olan yatırımın artması sağlanmıştır. Ayrıca YBÖ yenilikler için fırsatların artırılması ve öğrenmenin esnek olan yapısını arttırmak gerekliliğini ifade ettiği için bireyler farklı öğrenme olanaklarına ve çeşitli öğrenme deneyimlerine kolay ulaşabilme olanağı bulunmaktadır.¹¹

21.yüzyılın tüm ülkeleri, ekonomik açıdan refah ve karalılığın, gerekli sayıda ve nitelikli işgücünü yaratmak ve onu elde tutmak olduğunu bilmekte ve bunun için çabalamaktadır. Bu ülkeler, bilişim ve teknolojik yeniliklerin hızla geliştiği ve bu çağdaki meslek üyelerinin, sahip olduğu bilgi, beceri, tutum ve yeterliklerinin de bu değişime ayak uydurmalarının ne kadar güç olduğunu bilmektedirler.¹² Günümüzde nitelsiz ve değişime uyum sağlayamayan meslek üyesi için iş olanakları giderek azalırken, daha nitelikli özelliklere sahip bireylere duyulan ihtiyaç ise her geçen gün artmaktadır. Bunun için meslek üyelerinin meslekleri ile ilgili bilgileri öğrenmeyi sadece mesleki eğitim ile değil, öğrenmeyi yaşamlarının bir parçası olarak benimsemelidir.¹³ Bir başka ifadeyle meslek üyesinin kendini YBÖ bağlamında geliştirerek, mesleğinin gelişimine katkı sağlaması beklenmektedir.^{14,15}

Günümüz teknolojileri sağlık hizmetlerinde de kullanılmaya başlanılmış olup, bu ileri teknolojiler ile hasta tedavisinden hasta bakımına kadar gelişmesine olanak sağlamış ve bireylerin daha iyi sağlık hizmeti almalarındaki beklentinin artması, hızla oluşan bilimsel bilginin tüm sağlık uygulamalarında hayata geçmesi, sağlık ekip üyelerinin bilgi ve

becerilerinin güncellenmesi gerekliliği, sağlık profesyonellerinin alanlarında uzmanlaşmaya eğilimlerinin artması gibi nedenler ile yaşam boyu öğrenmeyi sağlık alanında çalışanlar için zorunlu hale getirmektedir.¹⁶ Türkiye’de son yıllarda YBÖ kavramı günümüzde güncel konular arasında yer alması nedeniyle bu konuda yapılan bilimsel nitelikte araştırmaların artması gerektiği düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı, SBF öğrencilerinin YBÖ düzeylerini belirleyerek bazı tanımlayıcı özellikler ile ilişkisini incelemektir.

Araştırma Hipotezleri

Araştırmanın amacına yönelik hipotezler iki başlık olarak aşağıda verilmiştir.

H₀: SBF öğrencilerinin tanımlayıcı özellikleri YBÖ düzeylerini etkilemez.

H₁: SBF öğrencilerinin tanımlayıcı özellikleri YBÖ düzeylerini etkiler.

MATERYAL VE METOT

Araştırmanın Türü

Araştırma, kesitsel-tanımlayıcı tiptedir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Mart-Haziran 2019 tarihleri arasında bir üniversitenin SBF’de kayıtlı ve Hemşirelik (856 öğrenci), Ebelik (347 öğrenci), FTR (573 öğrenci), Sosyal Hizmet (392 öğrenci) bölümlerinde öğrenim gören toplam 2168 öğrenci oluşturdu. Öğrenci sayıları, kurumun öğrenci işleri biriminden öğrenildi. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeden, Mart-Haziran 2019 tarihleri arasında yüz yüze öğrenim gören tüm öğrencilere ulaşılması hedeflendi. Araştırma, araştırmaya katılmaya gönüllü olan ve anket sorularını eksiksiz yanıtlayan toplam 1520 öğrenci ile (Evrenin %70,1’i) tamamlandı.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler; “Öğrenci Tanıtım Formu” ve “YBÖÖ” ile toplandı. Anket formunun doldurulması yaklaşık 10 dakika sürmüştür.

Öğrenci Tanıtım Formu

Araştırmacılar tarafından literatür bilgilerinden yararlanılarak hazırlanan ve 20 sorudan oluşan form; öğrencinin yaşı, cinsiyeti, medeni durumu, bölümü, sınıfı, hobileri, kitap okuma alışkanlığı, yaşam boyu öğrenme kavramını bilme durumu gibi demografik özelliklere ve alışkanlıklara ilişkin soruları içermektedir.^{3,4,8,11,13-15}

Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği (YBÖÖ)

Orijinal ölçek Wielkiewicz ve Meuwissen (2014) tarafından geliştirilmiştir. YBÖÖ’nin Türkçe’ye uyarlanması Engin ve ark. tarafından (2017) yapılmıştır. Ölçekte asla=1, nadiren=2, ara sıra=3, sık sık=4 ve her zaman=5 kodlanarak oluşturulmuş beşli Likert tipte bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek maksimum puan 75, minimum puan ise 15’dir. Alınan puanın artması bireylerin YBÖ düzeylerinin de arttığını göstermektedir. YBÖÖ, 15 maddelik, tek boyutlu bir ölçektir ve orijinal ölçeğin Cronbach α değeri 0,932 olarak bildirilmiştir.³ Bizim çalışmamızda ise ölçeğin Cronbach α değeri 0,892 olduğu bulundu.

Etik Onay/ Bilgilendirilmiş Onam

Araştırma öncesi Manisa Celal Bayar Üniversitesi (MCBÜ) Tıp Fakültesi Sağlık Bilimleri Etik Kurulu’ndan (01/08/2018 tarihli ve 20.478.486-050.04.04 sayılı) Etik Kurul Onayı ve araştırmanın yürütüldüğü MCBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığından yazılı kurum izni alındı. Ayrıca YBÖÖ’nin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını yapmış olan Engin ve arkadaşlarından ölçeğin kullanımı için e-mail yolu ile izin alındı. Buna ek olarak, araştırmaya dahil olan öğrencilere çalışmanın amacı hakkında açıklama yapıldıktan sonra yazılı onamları alındı. Araştırmanın, çalışmaya katılan öğrencilere maddi/ manevi zarar verme riski bulunmamaktadır. Bu çalışmada, araştırma ve yayın etiğine uyuldu.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma verilerinin sonuçları araştırmacılar tarafından bilgisayar ortamında değerlendirildi. Verilerin değerlendirilmesinde, tanımlayıcı ve temel istatistik yöntemler kullanıldı. SBF öğrencileri verileri sayı, yüzde dağılımları, ölçek puanları ve standart sapmaları belirlenerek tanımlayıcı tablolara dönüştürüldü. Araştırmada, bağımsız

değişkenlere göre ölçek toplam puanların karşılaştırılmasından önce verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogrov Smirnov testi ile değerlendirildi. Normal dağılım gösteren değişkenlerde bağımsız gruplar için One Way ANOVA testi, normal dağılım göstermeyen değişkenlerde Kruskal Wallis H_e ve Mann Whitney U testleri kullanıldı. Araştırma verilerinin sonuçları ise güven aralığı %95 ve anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilerek değerlendirildi.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya dahil edilen SBF öğrencilerinin sosyodemografik özellikleri incelendiğinde; %78,4'ünün kadın, %51,4'ünün 20 yaş ve altı yaşta, %99,2'sinin bekar, %88,0'inin orta düzeyde ekonomik düzeye sahip, %77,3'ünün şehir merkezinde yaşadığı ve %85,3'ünün çekirdek aile tipine sahip olduğu bulundu. Öğrencilerin %39,3'nün Hemşirelik, %18,9'unun Ebelik, %21,8'inin FTR, %20,0'sinin Sosyal Hizmet bölümü öğrencisi olduğu ve %27,2'sinin 1.sınıfta, %26,8'inin 2. sınıfta, %26,1'inin 3. sınıfta, %19,8'inin 4. sınıfta öğrenim gördüğü saptandı. Araştırmada, öğrencilerin kayıtlı oldukları bölümlere göre YBÖÖ'ü puan ortalamaları; Hemşirelik bölümü öğrencilerinin 55,79±9,57, Ebelik bölümü

öğrencilerinin 55,82±10,33, FTR bölümü öğrencilerinin 53,06±9,20 ve Sosyal Hizmet bölümü öğrencilerinin 56,48±8,21 olduğu bulundu. Araştırmada, öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre YBÖÖ'ü puan ortalamaları;1.sınıfta öğrenim gören öğrencilerin 54,99±8,99, 2.sınıfta öğrenim gören öğrencilerin 54,99±9,43, 3.sınıfta öğrenim gören öğrencilerin 55,02±9,46 ve 4.sınıfta öğrenim gören öğrencilerin 56,72±10,01 olduğu saptandı. Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ile YBÖÖ'ü puan ortalamaları karşılaştırıldığında, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm ve cinsiyeti ile YBÖ arasında anlamlı fark olduğu bulundu (sıra ile: KW=19,554, $p=0,0001$; Z=-4,560, $p=0,0001$) (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin YBÖÖ Puan Ortalamalarının Sosyodemografik Özelliklerine Göre Dağılımı (n=1520)

Özellik	Sayı	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma	Test İstatistiği	
	n	%	X	ss	KW, Z	p
Bölüm						
Hemşirelik ^a	597	39,3	55,79	9,57	19,554 ^y	0,0001* c>a=b=d
Ebelik ^b	288	18,9	55,82	10,33		
FTR ^c	331	21,8	53,06	9,20		
Sosyal Hizmet ^d	304	20,0	56,48	8,21		
Sınıf						
Birinci sınıf	414	27,2	54,99	8,99	7,360 ^y	0,061
İkinci sınıf	408	26,8	54,99	9,43		
Üçüncü sınıf	397	26,1	55,02	9,46		
Dördüncü sınıf	301	19,8	56,72	10,01		
Cinsiyet						
Kadın	1192	78,4	55,96	9,30	-4,560 ^x	0,0001*
Erkek	328	21,6	53,09	9,68		
Yaş Grubu						
20 yaş ve altı	781	51,4	55,30	9,40	-0,477 ^x	0,633
20 yaş üstü	739	48,6	55,38	9,52		
Medeni Durum						
Evli	12	0,8	56,08	9,64	-0,019 ^x	0,984
Bekar	1508	99,2	55,33	9,46		
Sosyoekonomik Düzey						
Yüksek	45	3,0	55,08	11,97	1,182 ^y	0,554
Orta	1338	88,0	55,28	9,31		
Düşük	137	9,0	55,97	10,01		
Yaşanılan Yer						
Köy	203	13,4	53,97	10,01	5,231 ^y	0,073
Kasaba	142	9,3	54,90	10,02		
Merkez	1175	77,3	55,63	9,27		
Aile Tipi						
Çekirdek	129	85,3	5,50	9,43	4,289 ^y	0,117
Geniş	176	11,6	54,75	10,01		
Parçalanmış	48	3,1	53,20	7,635		

^xMann Whitney U testi, ^yKruskal Wallis Testi, * p<0,05, YBÖÖ: Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği

Öğrencilerin bazı tanıtıcı özelliklerinden; kitap okuma alışkanlığı, hobiye sahip olma, bölümünü isteyerek seçme, etkinliklere katılma, YBÖ kavramını bilme ve mesleğine katkısının olduğunu düşünme değişkenleri ile YBÖÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında,

farkın anlamlı olduğu saptandı (sırasıyla: Z=-12,855, p=0,0001; Z=-8,653, p=0,0001; Z=-4,680, p=0,0001; Z=-11,025, p=0,0001; Z=-5,723, p=0,0001; Z=-4,611, p=0,0001) (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin YBÖÖ Puan Ortalamalarının Bazı Tanıtıcı Özelliklerine Göre Dağılımı (n=1520)

Özellik	Sayı	Yüzde	Ortalama	Standart sapma	Test istatistiği	
	n	%	X	ss	Z	p
Kitap Okuma Alışkanlığı						
Evet	1048	68,9	57,42	8,66	-12,855	0,0001*
Hayır	472	31,1	50,72	9,51		
Hobiye Sahip Olma						
Evet	1395	91,8	56,02	9,16	-8,653	0,0001*
Hayır	125	8,2	47,75	9,37		
Bölümünü İsteyerek Seçme						
Evet	1083	71,3	56,13	9,07	-4,680	0,0001*
Hayır	437	28,8	53,38	10,10		
Etkinliklere Katılma						
Evet	1115	73,4	56,99	8,56	-11,025	0,0001*
Hayır	405	26,6	50,80	10,30		
YBÖ Kavramını Bilme						
Evet	1327	87,3	55,93	9,13	-5,723	0,0001*
Hayır	193	12,7	51,26	10,60		
YBÖ Kavramının Mesleğe Katkısının Olduğunu Düşünme						
Evet	1468	96,6	55,59	9,23	-4,611	0,0001*
Hayır	52	3,4	48,17	12,58		

Z: Mann Whitney U testi, *p<0,05, YBÖÖ: Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği

Araştırmada, öğrencilerin kayıtlı oldukları bölümlerde öğrenim gördükleri sınıflara göre YBÖÖ'ü puan ortalamaları, Hemşirelik bölümünde; 1.sınıf öğrencilerinin 56,26±9,73, 2.sınıf öğrencilerinin 55,52±8,87, 3.sınıf öğrencilerinin 55,81±9,75 ve 4.sınıf öğrencilerinin 55,57±9,97 olduğu belirlendi. Ebelik bölümünde; 1.sınıf öğrencilerinin 52,78±9,10, 2.sınıf öğrencilerinin 57,05±10,07, 3.sınıf öğrencilerinin 55,97±9,90 ve 4.sınıf öğrencilerinin 57,88±11,85 olduğu saptandı. FTR bölümünde; 1.sınıf öğrencilerinin 53,74±7,90,

2.sınıf öğrencilerinin 52,30±10,09, 3.sınıf öğrencilerinin 50,19±8,91 ve 4.sınıf öğrencilerinin 57,29±8,85 olduğu bulundu. Sosyal Hizmet bölümünde; 1.sınıf öğrencilerinin 56,10±8,35, 2.sınıf öğrencilerinin 55,47±8,40, 3.sınıf öğrencilerinin 57,15±7,31 ve 4.sınıf öğrencilerinin 57,81±8,95 olduğu belirlendi. Bölümlere göre öğrenciler incelendiğinde; Ebelik ve FTR bölümü öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri ile YBÖÖ puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu bulundu (sırasıyla: KW=12,219, p=0,007; KW=21,477, p=0,0001) (Tablo 3).

Tablo 3. Bölümlerine Göre Öğrencilerin Sınıfları ile YBÖÖ Puan Ortalamaları Arasındaki Farkların Dağılımları (n=1520)

Özellik	Sayı	Yüzde	Ortalama	Standart sapma	Test İstatistiği		
Bölüm	Sınıf	n	%	X	ss	F, KW	p
Hemşirelik	1. sınıf	148	24,8	56,26	9,73	0,183 ^x	0,908
	2. sınıf	148	24,8	55,52	8,87		
	3. sınıf	165	27,6	55,81	9,75		
	4. sınıf	136	22,8	55,57	9,97		
Ebelik	1. sınıf ^a	76	26,4	52,78	9,10	12,219 ^y	0,007* a>b=c=d
	2. sınıf ^b	75	26,0	57,05	10,07		
	3. sınıf ^c	75	26,0	55,97	9,90		
	4. sınıf ^d	62	21,5	57,88	11,85		
FTR	1. sınıf ^e	99	29,9	53,74	7,90	21,477 ^y	0,0001* e=f=g>h
	2. sınıf ^f	101	30,5	52,30	10,09		
	3. sınıf ^g	77	23,3	50,19	8,91		
	4. sınıf ^h	54	16,3	57,29	8,55		
Sosyal Hizmet	1. sınıf	91	29,9	56,10	8,35	1,090 ^x	0,353
	2. sınıf	84	27,6	55,47	8,40		
	3. sınıf	80	26,3	57,15	7,31		
	4. sınıf	49	16,1	57,81	8,95		

^xOne Way Anova Testi, ^yKruskal Wallis Testi, *p<0,05, YBÖÖ: Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği

Araştırmamızın verilerinin sonuçlarına göre araştırmaya katılan öğrencilerin YBÖ düzeyleri yüksek bulundu. Karakuş'un 2013 yılında Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrenciler ile yaptığı çalışma sonucunda da, öğrencilerin YBÖ düzeylerinin iyi seviyede olduğunu bulundu. Gencel'in (2013) öğretmen adayları ile yürüttüğü çalışmada da, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin YBÖ yeterlikleri algılarının yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir.¹⁷ Şahin ve ark.'nın (2010) yaptığı çalışma sonucu da araştırma sonuçlarımız ile benzerdir.¹⁸ Kozikoğlu'nun (2014) Üniversite ve Meslek Yüksekokulu öğrencileri ile yürüttüğü çalışmada ise, öğrencilerin YBÖ'ye ilişkin düzeyleri orta olarak saptanmıştır.¹⁹ Çalışma sonuçlarımızın aksine, Çoşkun ve Demirel'in (2012) yaptığı çalışmada, öğrencilerin YBÖ eğilimleri düşük olarak bulunmuştur.²⁰

Araştırma sonuçlarımızda, kitap okuma, hobiye sahip olma, kültürel, sosyal etkinliklere katılma gibi eylemlerin YBÖ ile ilişkili olması ve bu nedenle bu etkinlikleri gerçekleştiren öğrencilerin YBÖ düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Sağlık hizmetlerindeki hızlı gelişme ve yenilikler nedeniyle sağlık alanında eğitim alan öğrencilerin kendi bilgi ve beceri düzeyleri ve

iş yaşamındaki istihdamları için sürekli kendini geliştirme ve yenileme çabası içinde olmaları gerekmektedir. Bu açıdan sağlık alanında eğitim alan öğrencilerin YBÖ faaliyetlerine önem verdikleri, YBÖ faaliyetlerine katılma ve devam ettirme çabasında oldukları, sürekli öğrenme ortamlarını geliştirip yenileyerek yeni öğrenme ortamları yarattıkları ve bu nedenlerden dolayı da YBÖ düzeylerinin yüksek olduğu düşünülmektedir.

Araştırma sonuçlarımızda, YBÖ düzeyi üzerine cinsiyet değişkeninin etkisinin olduğu saptanmıştır. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla daha yüksek YBÖÖ puanına sahip oldukları belirlenmiştir. Literatürde benzer sonuçların olmasına karşın aksi sonuçlarında olduğu çalışmalar mevcuttur. Çoşkun ve Demirel'in (2012) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, kız öğrencilerin YBÖ düzeylerinin, erkek öğrencilerinkinden anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur.²⁰ Gencel (2013) öğretmen adayları ile yaptığı çalışmada, YBÖ Yeterlik Puanlarının cinsiyete göre değiştiğini ve kadınların istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde daha yüksek puana sahip olduğunu göstermiştir.¹⁷ Kozikoğlu (2014) araştırmasında, kız ve erkek öğrencilerin

YBÖ yeterliklerine ilişkin puanların birbirine çok yakın olduğunu bulmuştur.¹⁹ Aksoy ve ark.'nın (2017) ise akademik personel ile yürüttüğü çalışmada, kadın veya erkek olmanın yaşam boyu öğrenme düzeylerine etkisi olmadığını belirtmişlerdir.²¹ Şahin ve ark.'nın (2010) Yaşam Boyu Öğrenme İçin Temel Yeterlilik Ölçeği ile yaptıkları çalışmada ise öğrenciler arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark olmadığı bildirilmiştir.¹⁸ Yine Şahin ve Arcağök'ün (2014) çalışmada da YBÖ yeterlikleri üzerine cinsiyetin etkili olmadığı saptanmıştır.⁸ Araştırma sonuçlarımızda, kız öğrencilerin YBÖÖ puan ortalamalarının yüksek olma sebebinin toplumsal cinsiyet algısı ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Kadınların öğrenim hayatlarında kazandıkları başarılar ile toplumsal, sosyal ve iş hayatında olumlu yargılar ve tepkiler oluşturmada ve bu olumlu bakış açıları ise kızların sürekli kendilerini geliştirmesine ve yenilemesine olan isteklerini arttırmaktadır. Bu nedenle, araştırma sonuçlarını cinsiyet değişkenin etkilediği düşünülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda araştırmada, H₁ hipotezine ulaşılmıştır.

Araştırmamızda, öğrencilerin sınıf düzeylerinin YBÖ düzeyine etkisi olmadığı bulunmuştur. Çalışma sonucumuzun aksine, Çoşkun ve Demirel'in (2012) üniversite

öğrencileri ile YBÖ eğilimleri hakkında yaptığı çalışmada, 1. sınıfta öğrencilerinin, 4. sınıf öğrencilerine göre YBÖÖ puanlarının anlamlı olarak daha düşük olduğu bulunmuştur.²⁰ Oral ve Yazar'ın (2014) öğretmen adayları ile yaptığı çalışmada, öğrencilerin sınıf değişkenine göre YBÖ'ye ilişkin algılarının değiştiği saptanmıştır.²² Karakuş'un 2013 yılında Meslek Yüksekokulu öğrencileri ile yaptığı çalışmada da sınıf değişkeninin öğrencilerin YBÖ yeterlikleri üzerine etkili olduğu görülmüştür.²³ Bu sonucun, sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerin tıp alanındaki gelişmeler doğrultusunda kendilerini geliştirme konusunda farkında olmalarından dolayı YBÖ etkinliklerine değer verdikleri, sürekli öğrenme ortamlarını geliştirip yenileyerek yeni öğrenme ortamları yarattıkları ve YBÖ düzeylerinin yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda araştırmada, araştırmada, H₀ hipotezine ulaşılmıştır.

Kısıtlılıklar

Araştırma, bir üniversitenin SBF öğrencileri ile yürütüldüğü için araştırma sonuçları sadece bu öğrenciler için geçerlidir ve Türkiye'de bulunan diğer SBF öğrencilerine genellenemez.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde, sağlık profesyoneli mezunu veren üniversite ve öğrenci kontenjan sayısının fazla olması nedeniyle mezun öğrencilerin iş olanakları açısından daha nitelikli özelliklere sahip olması gerekmektedir. Çalışmamızda, SBF öğrencilerin YBÖ düzeylerinin yüksek olduğu bulundu. Bu bulgu, rekabetçi ortamdaki günümüz öğrencilerinin, niteliklerini arttırmak için YBÖ'nin gerekliliğinin öneminin farkında olduğunu gösteren bir sonuçtur. Öğrencilerin mezun olmadan önce çeşitli kongrelere, sempozyumlara, kurslara katılımlarını ve alanlarında lisansüstü eğitimlerine devam ederek daha nitelikli bireyler olarak yetişmeleri için özendirilmelidir.

Bu sonuçlar doğrultusunda, çalışmanın sağlık alanındaki diğer bölüm öğrencilerinin (tıp, laboratuvar, acil tıp teknikerliği vb.) de dahil edilerek tekrar edilmesi, öğrencilerin akademik başarı durumu, öğrenme alışkanlıkları ve öğrenme ortamları gibi değişkenler ile arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaların planlanması ve yaşam boyu öğrenme konulu çalışmaların niteliksel veya karma çalışma dizaynı oluşturularak ele alınması önerilmektedir.

Teşekkür

Çalışmaya katılmaya gönüllü oldukları için tüm SBF öğrencilerine teşekkür ediyoruz.

KAYNAKLAR

1. Commission of The European Communities. (2000). "A Memorandum on Lifelong Learning, Brussels". Erişim adresi:http://Arhiv.Acs.Si/Dokumenti/Memorandum_On_Lifelong_Learning.Pdf (Erişim tarihi: 25.07.2019).
2. Mouzakıts, G.S. ve Tuncay, N. (2011). "E-Learning and Lifelong Learning". Turkish Online Journal of Distance Education, 12 (1), 166-173.
3. Engin, M, Kör, H. ve Erbay, H. (2017). "Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği Türkçe Uyarlama Çalışması". Kastamonu Eğitim Dergisi, 25 (4), 1561-1572.
4. Günüç, S, Odabaşı, H.F. ve Kuzu, A. (2012). "Yaşam Boyu Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler". Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11 (2), 309-325.
5. European Communities. (2006). "The History of EU Cooperation in The Field of Education and Training: How Lifelong Learning Became A Strategic Objective". European Journal of Education, 42 (1), 121-132.
6. European Communities. (2002). "European Report on Quality Indicators of Lifelong Learning, Brüksel". Erişim adresi:<http://Www.Bologna-Berlin2003.De/Pdf/Report.Pdf>, (Erişim tarihi: 25.07.2019).
7. European Communities. (2005). "Proposal For A Recommendation of The European Parliament and of The Council on Key Competences For Lifelong Learning". Erişim adresi:<http://Eurlex.Europa.Eu/Lexuriserv/Lexuriserv.Do?Uri=Com:2005:0548:Fin:En:Pdf> (Erişim tarihi: 25.07.2019).
8. Şahin, Ç. ve Arcagök, S. (2014). "Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi". Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (16), 394-417.
9. Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi/MEGEP. (2007). "Hayat Boyu Öğrenme Politika Belgesi 2007". Erişim adresi: <http://Uil.Unesco.Org/I/Doc/Lifelong-Learning/Policies/Turkey-Driving-Force-For-The-Success-Of-Turkey-Lifelong-Learning-Policy-Paper.Pdf> (Erişim tarihi: 25.07.2019).
10. Cansever, B. A. (2009). "Avrupa Birliği Eğitim Politikaları ve Türkiye'nin Bu Politikalara Uyum Sürecinin Değerlendirilmesi". International Online Journal of Educational Sciences, 1 (1), 22-232.
11. Güleç, İ, Çelik, S. ve Demirhan, B. (2012). "Yaşam Boyu Öğrenme Nedir? Kavram ve Kapsamı Üzerine Bir Değerlendirme". Sakarya University Journal of Education, 2 (3), 34-48.
12. Gündoğan, N. (2003). "Avrupa Birliği Ülkelerinde Bir İstihdam Politikası Aracı Olarak Yaşam Boyu Öğrenme ve Örnek Uygulamalar". Kamu-İş Dergisi, 7 (2), 2-15.
13. Fischer, G. (2000). "Lifelong Learning, More Than Training". Journal of Interactive Learning Research, 11 (3), 265-294.
14. Epçaçan, C. (2013). "Yaşam Boyu Öğrenme Becerilerinin Ders Kitaplarında Yer Alma Düzeyine Örnek Bir İnceleme". Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6(11), 353-379.
15. Kozikoğlu, İ. (2014). "Üniversite ve Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerinin İncelenmesi". Journal of Instructional Technologies Teacher Education, 3(3), 29-43.
16. Şenyuva, E. (2013). "Hemşirelikte Yaşam Boyu Öğrenme: Algılar ve Gerçekler". F.N. Hemşirelik Dergisi, 21 (1), 69-75.
17. Gencel, İ. E. (2013). "Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerine Yönelik Algıları". Eğitim ve Bilim Dergisi, 38 (170), 237-252.
18. Şahin, M, Akbaşı, S. ve Yelken, Y. T. (2010). "Key Competences For Lifelong Learning: The Case of Prospective teachers". Educational Research and Review, 5 (10), 545-556.
19. Kozikoğlu, İ. (2014). "Üniversite ve Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerinin İncelenmesi". Journal of Instructional Technologies & Teacher Education, 3 (3), 29-43.
20. Coşkun, Y. D. ve Demirel, M. (2012). "Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri". Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 42, 108-120.
21. Aksoy, H, Erbay, H. ve Kör, H. (2017). "Üniversite Akademik Personellerinin Yaşam Boyu Öğrenme Tutumlarının İncelenmesi". Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10 (2), 1547-1558.
22. Oral, B. ve Yazar, T. (2015). "Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenmeye İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi". Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 14 (52), 001-011.
23. Karakuş, C. (2013). "Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri". Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2 (3), 26-35.